

La Amidà

La Amidà deve il suo nome alla radice ebraica ain, mem, dalet, stare in piedi: infatti è recitata in piedi, volgendosi verso Gerusalemme, come di fronte ad un Re a cui si rivolga una petizione.

La Amidà è la preghiera per eccellenza: recitata tre volte al giorno, è stata istituita dai Maestri in sostituzione dei sacrifici giornalieri nel Santuario.

È stata composta con diciotto benedizioni (di qui l'altro nome, Shmonè Esrè, diciotto) ed ha trovato la formulazione definitiva all'epoca della distruzione del Tempio (primo secolo E.V.) quando fu aggiunta una diciannovesima benedizione contro sette eretiche che minavano, al tempo, l'unità degli scampati al disastro nazionale.

La costruzione è proprio quella di una petizione:

una introduzione (tre benedizioni) di lode al Signore prima di presentare le proprie richieste;

un corpo centrale di tredici benedizioni in cui si elencano le richieste;

infine un commiato (tre benedizioni) in cui si esprime fiducia nell'accoglimento delle richieste e gratitudine.

Le richieste rivolte al Signore compendiano tutte le necessità per la vita del popolo ebraico:

- beni spirituali (intelligenza, teshuvà o ritorno alla Torà e perdono);
- beni materiali (libertà personale, salute, benessere e fine dell'esilio con la raccolta delle diaspore);
- beni sociali per l'intero popolo (giustizia assoluta, il castigo dei nemici del Signore, la ricompensa dei giusti, la ricostruzione di Gerusalemme, l'invio del Masciah, l'esaudimento delle preghiere).

Se è Capo Mese il hazan annuncia: ראש חודש

Si fanno tre passi indietro, poi tre in avanti prima di "avvicinarci" al Signore con le nostre richieste. Ciò simboleggia anche la crescita spirituale di Mosè attraverso tre livelli di santità mentre saliva sul Monte Sinai. Poi si mormora sottovoce:

אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתָּח. וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת הַכּוֹל
וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

Se è la vigilia di Shabbat Tesciuvà si aggiunge:

וְכִרְנוּ לְחַיִּים מְלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכִתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַן אֵל חַי:

מְלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן:

בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדַנִּי מְחַיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

Da Pesah a tutto Succot

מוריד הַטַּל

Fa scendere la rugiada

Da Shemini Azzeret a Pesah

מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוריד הַגֶּשֶׁם

Fa soffiare il vento e scendere la pioggia

מִכְּלַכַּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים.
מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵם אֲמוּנָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל עֲפָר: מִי כְמוֹךָ בְּעַל גִּבּוֹרוֹת. וּמִי דוֹמֵה
לְךָ מְלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

Se è la vigilia di Shabbat Tesciuvà si aggiunge:

מִי כְמוֹד אֵב הַרְחֵמֵם זְכוֹר יִצְוֹרֶיךָ בְּרַחֲמֵים לְחַיִּים מְמִית וּמְחַיֶּה:
וְנִאֲמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

La Kedushà viene recitata solo nella ripetizione pubblica della Amidà che segue la lettura silenziosa individuale. Con la Kedushà si esalta la santità del Signore, un concetto che trascende le possibilità del singolo ed anche della stessa collettività. Si ricorre allora ai canti di lode degli angeli che proclamano la santità e la gloria di Dio, canti che ci sono stati descritti dai profeti Ezechiele (3:12) ed Isaia (6:3). Per questo è d'obbligo la più assoluta concentrazione ed il totale silenzio: ed al culmine, alle parole "Santo, Santo, Santo, (Kadosh, Kadosh, Kadosh) ci alziamo sulla punta dei piedi tentando di staccarci dalla realtà terrena per unirci al coro degli angeli. Il hazan intona:

נִקְדֵּי יִשְׂרָאֵל וְנִעֲרִיצֶךָ כְּנוֹעַם שִׁיחַ סוֹד שְׂרָפֵי קֹדֶשׁ הַמְשִׁלְשִׁים לְךָ קֹדֶשׁהּ. וְכֵן
כְּתוּב עַל יַד נְבִיאֶיךָ: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר.

Il pubblico risponde ed il hazan poi ripete:

קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

Il hazan:

לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יְאִמְרוּ:

Il pubblico risponde ed il hazan poi ripete:

בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ:

Il hazan:

וּבְדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ כְּתוּב לְאִמֹר:

Il pubblico risponde ed il hazan poi ripete:

יְמַלְכֶךָ יְיָ לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּיָהּ:

לְדָוָר וָדָוָר נִמְלִיךָ לְאֵל. כִּי הוּא לְבָדוֹ מְרוֹם וְקֹדֶשׁ. וְשִׁבְחֶךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא
יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מְלִיךָ גָּדוֹל וְקֹדֶשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל
Shabbat (הַמְלִיךָ) הַקֹּדֶשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאִנּוּשׁ בִּינָה. וְחַנּוּן מֵאֲתָךְ דַּעַת וּבִינָה
וְהַשְׂכִּיל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבֵנו אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ. וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקַרְבֵנוּ מִלְכֵנוּ לְעַבֹדְתֶךָ.
וְהַחְזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סֶלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטְאֵנוּ. מָחַל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי אֵל טוֹב וְסֶלַח אֲתָהּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי חנוּן הַמְרַבֵּה לְסֶלַח:

רְאֵה נָא בְעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאֹלָנוּ מִלִּפְנֵינוּ מִהֲרָה לְמַעַן שְׂמֹךְ. כִּי אֵל גּוֹאֵל חֹק אֲתָהּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רַפְּאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא הוֹשִׁיעֵנוּ. וְנוֹשְׁעָה כִּי תִהְלֹתֵנוּ אֲתָהּ. וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ וּלְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ. כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֹאמָן אֲתָהּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֵת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה. וְאֵת כָּל מִיַּי תְּבוֹאֲתָהּ. וְתֵן מַל

(dal 4 dicembre a Pesah si aggiunge: וּמְטָר)

לְבָרְכָה עַל כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה וְשִׁבְעַת אֵת הָעוֹלָם מִבְּרֻכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה רוּחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵינוּ. וּבְרַךְ אֵת שְׁנֵתֵנוּ בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבֻרָכוֹת:

בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ. וְשֵׂא גַם לְקַבֵּץ גְּלוּיֹתֵינוּ. וּקְבֹצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע בְּנֵפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוּנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה. וְתַמְלֹךְ עֲלֵינוּ מִהֲרָה לְבִדּוּךְ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט:

בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

La vigilia di Shabbat Tesciuvà si dice invece:

בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְלֹךְ הַמְשַׁפֵּט:

וְלַמְלָשִׁינִים וְלַמִּינִים בַּל תְּהִי תַקְוָה וְכֹלָם כְּרַגַּע יֵאבְדוּ. וְכֹל אוֹיְבֶיךָ מִהֲרָה יִפְרָתוּ. וְתִכְנִיעַ אוֹתָם בְּמִהֲרָה בְּיַמֵּינוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי שֹׁבֵר אֵיבִים וּמְכַנִּיעַ יָדַיִם:

עַל הַחֲסִידִים וְעַל הַצַּדִּיקִים וְעַל גְּרֵי הַצַּדֵּק וְעַל פְּלִיטַת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נָא רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ. וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׂמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתָּה.

וְשִׁים חֲלָקֵנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא יִבוֹשׁ כִּי בָךְ בְּטַחְנוּ מֶלֶךְ עוֹלָמִים:

ברוך אתה יי מִשְׁעֵן וּמְבַטֵּחַ לְצַדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבִנְיַה אוֹתָהּ בְּנִין עוֹלָם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

ברוך אתה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם:

אַתְּ צֹמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תְצַמִּיחַ. וּקְרָנוּ תְרוּם בְּיִשׁוּעַתְךָ כִּי לִישׁוּעַתְךָ

קָוִינוּ כָּל הַיּוֹם: בְּרוּךְ אַתָּה יי מְצַמִּיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְחוּם וְחַנּוּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ. וּקְבַל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת

תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת תְּחִנָּתֵנוּ. כִּי אָב מְלֵא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מַעֲוָלָם וְלֹא נָשׁוּב

רִיקָם מִלְּפָנֶיךָ:

כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אַתָּה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֵל תְּפִלָּתָם שְׁעָה. וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבּוּר

בֵּיתְךָ. וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וְתְּפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן. וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד

עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ:

Se è Capo Mese o Hol ha Moed si aggiunge:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיִבֵּא נִגִיעַ יְרָאָה וְיִרְצֵה וְיִשְׁמַע וְיַפְקֵד וְיִזְכֵּר וְיִזְכְּרוּ וְיִזְכְּרוּ אֲבוֹתֵינוּ וְזָכְרוּן

יְרוּשָׁלַם עִירְךָ. וְזָכְרוּן מִשִּׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ. וְזָכְרוּן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפָלִיטָה לְטוֹבָה לְחַן

וְלַחֲסֵד וּלְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן בְּיוֹם

ראש החודש di Capo Mese

חג הסוכות di Succot

חג המצות di Pesach

הַיּוֹם. זָכְרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. כַּדְּבַר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים.

חוּם וְחַנּוּן (וְחַמּוּל) וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מְלֵךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז: בְּרוּךְ אַתָּה יי

הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

Durante la ripetizione della Amidà il pubblico dice sottovoce:

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי כָּל בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרָאשִׁית: בְּרֻכּוֹת

וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עַל שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִמַּמְתָּנוּ: בֶּן תַּחֲנוּן וְתַחֲנוּן וְתַאֲסוּף גְּלוּיֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע

כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר חֲקוּדָה וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת וּבְלִבְבֵי שְׁלָם עַל שְׁאֵנוּ מוֹדִים לָךְ: בְּרוּךְ אֵל

הַהוֹדָאוֹת:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עַל חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים

בְּיָדְךָ וְעַל גְּשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל גְּסִיף שְׂכָבְל יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל

נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂכָבְל עַת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמֶיךָ.

הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסְדֶיךָ. וּמַעֲוָלָם קוֹוֵנוּ לָךְ. לֹא הִכְלַמְתָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְלֹא

עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִפָּנֵינוּ:

Di Chanukà si aggiunge:

על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות ועל הפרקן ועל הפדות שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה: בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו כשעמדה עליהם מלכות יון הרשעה לשבחתם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דגת את דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים ביד מעטים. וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך. ואלף עשית שם גדול וקדוש בעולם. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה: ואחר כך באו בניך לדביר ביתך. ופגנו את היכלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו נרות בחצרות קדשך. וקבעום שמונה ימים בהלל ובהודאה: וכשם שעשית עמם גם. כן עשה עמנו יי אלהינו פלא נסים בעת הזאת. ונודה לשמך הגדול סלה:

Di Purim si aggiunge:

על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות ועל הפרקן ועל הפדות שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה: בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה כשעמד עליהם המן הרשע ובקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן וטף ונשים ביום אחד בשלשה עשר לחדש שנים עשר הוא חדש אדר ושללם לבזו: ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו וקלקלת את מחשבתו והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ: וכשם שעשית עמם גם. כן עשה עמנו יי אלהינו פלא נסים בעת הזאת. ונודה לשמך הגדול סלה:

La vigilia di Shabbat Tesciuvà si aggiunge:

זכר רחמיך וכבש את בעסד בלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ומגפה וכל מחלה מעלינו ומעל כל בני בריתך:

על כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד כל החיים יודוך סלה ויהללו לשמך הטוב באמת:

La vigilia di Shabbat Tesciuvà si aggiunge:

וכתב לחיים טובים כל בני בריתך:

ברוך אתה יי הטוב שמך ואלך נאה להודות:

שום שלום טובה וברכה. חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך וברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים אהבה וחסד צדקה ברכה ישועה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל תמיד בכל עת ובכל שעה בשלומך:

La vigilia di Shabbat Tesciuvà si aggiunge:

בספר חיים ברכה ושלום פרנסה טובה וישועה ונחמה חן וחסד נזכר ונפתח לפניך אנחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ושלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום. אמן:

יְהִי רְצוֹן אֱמִרֵי־פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

È bene aggiungere:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מָרַע. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מְרָמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תוֹדֵם וְלִמְצוֹוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשֵׁי.
וְנַפְשֵׁי כְּעֶפֶר לִפְלֵ תִהְיֶה: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי שִׁכְלֵ הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְצָתֶם וְתִקְלָקֵל
מִחֲשָׁבוֹתֶם: וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה.
שְׁעָרֵי דַעָה. שְׁעָרֵי פְרָנְסָה וְכִלְכֵּלָה. שְׁעָרֵי חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

È bene aggiungere:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁתַּבְּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֵלְקֵנוּ
בְּתוֹרָתֶךָ: